

Intervju

PROF. DR. SC. VLADIMIR ČAVRAK, REDOVITI PROFESOR
EKONOMSKOG FAKULTETA U ZAGREBU, KANDIDAT OSAM
STRANAKA I NEZAVISNIH LISTA ZA ŽUPANA SMŽ

Otvorit ćemo lokalnu banku koja će kreditirati mala poduzeća, obrte i OPG-ove

NST: Zašto ste se kandidirali za župana i oko sebe okupili osam stranaka i nezavisnih lista? Činjenice su da ste jedno kratko vrijeme bili predsjednik Nadzornog odbora GOS-a, te da su vas smijenili jer ste se borili protiv nezakonitosti, da ste ušli u HDZ i bili član Gradskog odbora HDZ-a Siska, da ste bili vođa tima za izradu njihovog programa i da ste nedavno izašli iz te stranke, te da ste u protekle dvije godine predsjednik Upravnog vijeća Lječilišta Topusko i da ste uspjeli stabilizirati poslovanje te tvrtke. Mnogi se pitaju zašto idete protiv HDZ-ovog župana Ive Žinića, koji su vas motivi i ciljevi potaknuli na tu kandidaturu i tu vrstu političke utakmice?

VLADIMIR ČAVRAK: Kandidirao sam se za župana Sisačko-moslavačke županije jer sam uvjeren da imam dovoljno životnog, radnog, znanstvenog i stručnog iskustva i kompetencija da promijenim nepovoljne gospodarske, socijalne i druge negativne trendove, koji u ovoj županiji traju već više od jednog desetljeća. Moja kandidatura nije protiv, nego je za, i to za bolju, uspješniju i konkurentniju županiju. Zar vam nije dovoljan podatak da je na županiji zadnjih 15-ak godina smanjen broj stanovnika za oko 35.000, od čega je odselilo skoro 20.000, uglavnom mladih i obrazovanih? U zadnjih 8 godina izgubljeno je 8.000 radnih mjesta! Što bi se još trebalo dogoditi da nas razbudi? Krajnje je vrijeme da se upitamo: tko su naši ljudi koji to mogu promijeniti?

Želja da nešto promijenim ponukala me je da uđem u HDZ, ali sam tamo zatekao prevelike podjele i snažnu privatizaciju stranke od pojedinaca, što je kočilo bilo kakve promjene. Ja nemam problem s članstvom i programskim odrednicama HDZ-a, ali ne mogu prihvatići toliki stupanj podređivanja stranke osobnim interesima pojedinaca i nebrigu za dramatično stanje i trendove u našoj županiji, koja je po svim objektivnim mjerilima i kriterijima, već jedno desetljeće, posljednja ili pretposljednja u Hrvatskoj.

Spomenuli ste moju smjenu u GOS-u kada me je aktualna sisačka vlast smijenila u roku od 15 minuta kada sam im prezentirao dokumentaciju i nedvojbene nalaze o kriminalu i korupciji. Razišli smo se jer sam tražio da

Skupština društva podnese kaznenu prijavu jer je za društvo nastala velika šteta. Oni su to odbili, mene su smijenili, a velika šteta koja je nastala za to trgovačko društvo, zaslugom Skupštine GOS-a, ni do danas nije procesuirana.

BEZ NOVIH RADNIH MJESTA, NEĆE SE MOĆI RIJEŠITI NITI JEDAN PROBLEM ŽUPANIJE

NST: Sisačko-moslavačka županija je trenutno u velikim problemima. Nezaposleno je 17,5 tisuća osoba, u blokadi i pod ovrhom je 15.980 građana županije ili 9,24 posto cjelokupnog stanovništva, odnosno 14,05 posto radnog sposobnog stanovništva. Na 37.479 zaposlenih dolazi 46.603 umirovljenika, na jednog umirovljenika dolazi 0,80 posto zaposlenih. Jedina smo županija u Hrvatskoj koja ima odljev stranog kapitala od 14,6 milijuna eura. Kako promijeniti te negativne trendove, kako pokrenuti gospodarstvo, kako otvoriti nova radna mjesta, zaposliti ljude? Kako mislite uspjeti u onome što drugima nije pošlo za rukom?

VLADIMIR ČAVRAK: Drugima to nije pošlo za rukom jer se ne razumiju u taj posao i jer su se uglavnom bavili politikantstvom. Ovim pitanjima bavim se punih 20 godina i odgojio sam stotine studenata koji danas širom Hrvatske u poduzećima, razvojnim agencijama i institucijama uspješno rade svoj posao. Najviše ču se oslanjati na mlade ljude jer u njih vjerujem i znam da su oni jedini u stanju nešto promijeniti.

U moje važne kompetencije ulazi i činjenica da sam prvi u Hrvatskoj osnovao specijalistički poslijediplomski studij koji se bavi lokalnim ekonomskim razvojem i kojeg su završili ljudi koji danas vode najuspješnije hrvatske razvojne agencije i poduzeća. Svojevremeno sam osnovao i Ekonomski stručni studij u Sisku, koji se morao ugasiti zbog izostanka podrške lokalne politike, a mogli smo danas već imati i Sveučilište poput Slavonskog Broda.

Vidite, županije su jedina razina lokalne, odnosno regionalne samouprave, kojima je i zakonski definiran djelokrug i odgovornost za gospodarski razvoj. A pogledajte čime se župani i županije bave? Najmanje je tu gospodarskog razvoja i borbe za nova radna mjesta. Uglavnom protokolarne posjete i veselice bez ozbiljnih strateških projekata.

Bez novih radnih mjesta, bez jačanja i kreativnog umrežavanja poduzetnika i poduzetništva neće se moći riješiti niti jedan naš problem, a mladi će i dalje napuštati naš prostor. Uskoro ćemo objaviti sve detalje programa, ali za ovu prigodu mogu pobrojati neke zanimljivije detalje.

NST: Koji su to zanimljivi detalji?

VLADIMIR ČAVRAK? Županiju će organizirati na način, ne samo da bude na usluzi poduzetnicima i građanima, nego da bude partner poduzetnicima i medijator razvoja poduzetništva. Kanim u partnerstvu s privatnim poduzetnicima u Sisku, Kutini i Glini inicirati osnivanje najmanje tri tehnološka parka, odnosno poslovna inkubatora za razvoj start-up i spin-off kompanija u kojima će svoje mjesto naći naši mladi i obrazovani talenti, a koji će biti povezani s hrvatskim i inozemnim sveučilištima i institutima. Moslavački i sisački dio županije moramo bolje gospodarski integrirati. U ovim i nizu drugih projekata, računamo na sredstva različitih fondova EU.

NST: Kakvi su vam planovi za obrtnike, te male i srednje poduzetnike?

VLADIMIR ČAVRAK: Što se tiče malih poduzeća, obrta i OPG-ova, utemeljiti ćemo poseban županijski garancijski fond i urediti sustav za mikrokreditiranje kako bi stvorili uvjete za rast investicija. Na našem području odavno nemamo lokalnu banku, a broj poslovnih jedinica različitih banaka u zadnjih pet godina smanjen je za ukupno šest poslovnica. Naši poduzetnici su hendikepirani u pogledu dobivanja kredita i obavljanja usluga financijskog poslovanja, pogotovo modernih financijskih usluga. Zbog toga ćemo stupiti u pregovore s domaćim bankama ili ćemo iskoristiti takozvanu "povlasticu jedinstvene putovnice" da s nekom inozemnom bankom otvorimo poslovnicu za specifične vrste i potrebe depozitnih i kreditnih poslova na našem području. Domaće banke danas na našem području prikupljaju naše depozite, a onda kreditiraju poduzeća u drugim županijama.

Problem dostupnosti europskog tržišta za male poduzetnike, obrte i OPG-ove riješiti ćemo osnivanjem različitih klastera i umrežavanjem s postojećim europskim klasterima. Predlažem da Županija s privatnim poduzetnicima, obrtima i OPG-ima bude osnivač Centra za razvoj malog gospodarstva, u okviru kojeg bi izgradili različite objekte poput sabirne hladnjače, sušare i pakirnice za voće i povrće, pakirnice za med i sličnih proizvoda, a kojima bi cilj bio da se poveća stupanj tržišnosti lokalnih proizvoda. Ovakvi projekti su dobrodošli za financiranje sredstvima iz EU fondova.

ZAJEDNO S PRIVATNIM SEKTOROM IZGRADIT ĆEMO NAJMANJE 5-6 DOMOVA UMIROVLJENIKA

Znatnu državnu imovinu na našem području moramo aktivirati u raznim formama koncesioniranja, javno-privatnog partnerstva i drugim suvremenim, u svijetu poznatim i provjerenim modelima. Spomenuti će samo ogroman potencijal termalnih voda u Topuskom i jodne vode u

Sisku. Dio nekorištenog zemljišta u Topuskom ćemo na međunarodnom natječaju ponuditi u koncesiju za gradnju modernog welnes centra, aquaparka i hotela visoke kategorije koji može zaposliti više stotina radnika, posebno mladih fizioterapeuta. Što se tiče jedne vode u Sisku obaviti ćemo geološka i druga istraživanja da se točno utvrdi izdašnost i kvaliteta, a ako je izdašnost dosta, imam već najavljene razgovore s investitorima koji bi gradili zdravstveno-rekreacijske objekte za nekoliko stotina zaposlenih. Interes je velik jer je jedan deficitaran u čitavoj Europi. Spomenuli ste da imamo velik broj umirovljenika. Taj će se broj za 10-ak godina čak udvostručiti, što znači da moramo žurno ponuditi rješenja za poboljšanje uvjeta života te skupine. Raspad tradicionalne obitelji taj problem dodatno zaoštrava, pa na domski smještaj trenutno u županiji čeka preko 3.000 osoba. Da bi se taj problem riješio, moramo zajedno s privatnim sektorom izgraditi najmanje 5-6 domova za smještaj i njegu tih osoba. Za one koji nemaju uvjete, niti želje za životom u domovima, moramo žurno formirati i staviti u funkciju u svakom gradu i općini volonterske centre. Ta rješenja moraju dobiti proračunski prioritet. Oko 16.000 naših građana je blokirano i pod ovrhom. Njihovi dugovi prema županiji i drugim jedinicama lokalne samouprave iznose oko 100 milijuna kuna. Županija mora imati inicijativu da se ti dugovi u onom dijelu u kojem su građani došli ne svojom krivnjom i zbog lihvarskih kamata, poštено reguliraju.

NST: U prošlotjednom predstavljanju najavili ste aktivniju ulogu župana i Županije u rješavanju statusa Petrokemije Kutina, Rafinerije nafte Sisak, petrinjskog Gavrilovića. Kako to planirate učiniti? Koja rješenja nudite?

VLADIMIR ČAVRAK: Vidjeli smo ovih dana kako država u svega nekoliko dana može donijeti poseban zakon "lex Agrokor" da bi zaštitila strateške interese nacionalnog gospodarstva. Za našu županiju su spomenuta poduzeća od posebnog strateškog interesa i mi se ne možemo zadržati samo na tome da deklarativno podržavamo radničke stožere za njihovu obranu. Županija može i mora učiniti puno više. Petrokemija i Rafinerija su u državnom vlasništvu, a županija čini tu državu. Županija mora stvoriti stručni i politički lobi koji će aktivno, Hrvatskom saboru, Vladi i svim drugim državnim tijelima, nuditi rješenja i vršiti pritisak na donošenje zakona i odluka koje su od interesa za razvoj ovih poduzeća. Pored toga, mi smo već morali izvršiti veći pritisak na Vladu, da za već izgubljena radna mjesta u sisačkoj Rafineriji, osigura kompenzacije u mjeru kroz formiranje razvojnog fonda za regeneraciju bivših industrijskih

gradova jer slične probleme poput Siska imaju i neki drugi gradovi u Hrvatskoj, a nitko o tome ne brine.

Što se tiče Gavrilovića, kao župan ču se založiti da se obnove razgovori između vlasnika i države s ciljem da se na dugogodišnje sporove i trenutnu međunarodnu arbitražu stavi neka vrsta moratorija. Sporovi i arbitraža će završiti prema zakonskim određenjima i na to ne možemo, niti trebamo utjecati, ali razvoj Banovine ne može čekati okončanje sporova koji mogu trajati godinama i desetljećima. Moj je prijedlog da se u četverokutu: vlasnik, država, Županija, drugi poduzetnici s OPG-ovima, stvori nova zajednička kompanija koja će s podijeljenim rizikom pristupiti obnovi poljoprivredne, naročito lokalne stočarske proizvodnje. Država u tome može sudjelovati sa svojom trenutno imobiliziranom imovinom na ovom području, kao i na brojne druge suvremene načine i forme. Potražnja za mesom i prerađevinama danas nije manja, nego je veća. Tradicija, brand i svjetsko tehnološko iskustvo i umijeće još uvijek postoje i predstavljaju ogroman neiskorišten resurs.

Kad je riječ o strateškim pitanjima za našu županiju, imamo konkretnе prijedloge koji se tiču klasične infrastrukture: završetka autoceste do Siska i Petrinje, poboljšanja željezničke veze sa Zagrebom, obnavljanja željezničke veze s Karlovcem i priključak na europski koridor koji povezuje Rijeku i Budimpeštu, izgradnju sisačke riječne luke i borbe na nacionalnoj razini za poboljšanje riječnih plovnih putova. S tim u vezi je projekt Siska kao pozadinskog terminala Luke Rijeka, izgradnja europskog logističkog centra kojeg iz Zagreba treba premjestiti u Sisak.

Sramota je da završetak izgradnje naše autocestovne veze sa Zagrebom kasni više od 10 godina. Ako država to nije u stanju učiniti, neka nam prepusti vlasništvo i prava, sami ćemo naći investitore i koncesionare.

Jedno od najvažnijih zanemarenih razvojnih pitanja jest problem neizgrađene mreže širokopojasnog brzog Interneta na našem području. To Županija može riješiti u naredne dvije godine. Time nam se otvaraju nove tehnološke mogućnosti korištenja *smart* tehnologija poput *cloud computinga* i slično. Kad bi se koristili ovakvim inovativnim modernim rješenjima, mogli bi u kraćem vremenu u županijskom proračunu, ustanovama i poduzećima u vlasništvu Županije ostvariti velike uštede. Po mojoj gruboj procjeni, godišnje bi imali preko 20 milijuna kuna slobodnog novca za nove investicije.

UVEST ĆU GRAĐANSKI NADZOR NAD JAVNOM NABAVOM I PRORAČUNOM ŽUPANIJE

Jedna od važnih novina koju ću ostvariti odmah nakon izbora jest uvođenje građanskog nadzora nad svim procesima javne nabave u ustanovama i poduzećima u vlasništvu Županije, te prilikom trošenja proračunskog novca. Želim da građani imaju neposredan nadzor i uvid. Županijom ću upravljati potpuno transparentno u suradnji s građanima, a ne u ime njih. Građani će biti moj najveći saveznik jer jedino tako možemo ostvariti promjene, spriječiti bujanje korupcijskih lanaca i preljevanje javnog novca u privatne džepove.

Uskoro ćemo predstaviti naš socijalni program za poboljšavanje socijalnog statusa svih slojeva stanovništva, program razvoja socijalnog poduzetništva, te programe za poboljšanje položaja i života osoba s invaliditetom i poboljšice u sustavu brige za djecu i prava djeteta.

Zaštitit ćemo Zrinsku goru kao posebno vrijedan prostor i resurs, poduprijet ću završetak obnove u Domovinskom ratu uništene sakralne baštine. Zalažemo se za potpomaganje vjerskog života svih naših građana, katolika, pravoslavnih i muslimana kao jednog od važnih segmenata društvene kohezije i civilizirane tolerancije.

Ostvarivanjem naših gospodarskih i drugih projekata, koji će zaustaviti negativne gospodarske, demografske, socijalne i druge trendove, biti će najbolji način da se odužimo našim braniteljima, osobito onima koji su za suvremenu Hrvatsku dali živote. Time ćemo dati najbolji doprinos dignitetu branitelja i Domovinskog rata, te pridonijeti poboljšanju njihovog statusa i statusa svih stanovnika naše županije.

NST: Kakav rezultat očekujete od izbora za župana i za Županijsku skupštinu? Kako komentirate vaše do sada poznate protukandidate?

VLADIMIR ČAVRAK: Očekujem pobjedu i preuzimanje odgovornosti za ostvarivanje projekata koje sada predlažem. Držim da nije pristojno komentirati druge kandidate, osim toga, nije važno što ja mislim, važno je što o svima nama misle građani. A oni će svoje mišljenje izraziti davanjem glasa na izborima. Građane pozivam da na izbore izidu u što većem broju i jedino što im imam poručiti jest da glasuju racionalno i po svojoj savjesti.

Intervjuirao: Željko MALJEVAC

Vladimir Čavrak: Županija može i mora učiniti puno više za opstanak Petrokemije, Rafinerije nafte Sisak i razvoj petrinjskog Gavrilovića.